Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005595

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-11-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борухов Данило Олександрович

2. Danylo O. Borukhov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0007-4745-2724

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: право

Дата захисту: 23-11-2026

Спеціальність за освітою: право

Місце роботи здобувача: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 17131

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.79.01

Тема дисертації:

1. Методика розслідування пропаганди війни.

2. Methodics of investigation of war propaganda.

Реферат/анотація:

1. Дисертаційне дослідження присвячено розробленню криміналістичної характеристики, формуванню методики розслідування пропаганди війни та наданню науково-практичних рекомендацій для органів досудового розслідування. Аналіз наукових праць підтвердив, що методика розслідування пропаганди війни на сьогодні фактично не розроблена, а відповідна проблематика розглядалась переважно в межах кримінального права та кримінології, а також окремих питань проведення судових експертиз. Запропоновано криміналістичне розуміння пропаганди війни та механізму вчинення цього виду кримінального правопорушення, визначено та досліджено поняття й зміст основних елементів розглядуваної криміналістичної характеристики, особливості кола обставин, що підлягають встановленню, типових слідчих ситуацій та побудови програм дій слідчого, організації взаємодії слідчого з іншими органами та підрозділами, що залучаються до сфери досудового розслідування, а також сформовано

рекомендації щодо тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій під час розслідування. На підставі результатів проведеного узагальнення судово-слідчої практики та опитування практичних працівників розроблено та обґрунтовано криміналістичну характеристику пропаганди війни, визначено її структурні елементи та здійснено їх комплексний аналіз. Обґрунтовано, що структура методики розслідування пропаганди війни складається з криміналістичної характеристики кримінального правопорушення, обставин, що підлягають з'ясуванню, особливостей виявлення ознак пропаганди війни та початку досудового розслідування, типових слідчих ситуацій і програм дій слідчого щодо їх вирішення, організації та планування досудового розслідування, взаємодії слідчого з іншими суб'єктами кримінального провадження, організації і тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій та використання спеціальних знань, а також засобів криміналістичної профілактики. Проаналізовано поняття та складові елементи криміналістичної характеристики пропаганди війни, яка включає: 1) типові сліди («слідову картину»); 2) способи вчинення пропаганди війни; 3) обстановку вчинення пропаганди війни (місце, час, умови); 4) особу правопорушника (злочинця). Встановлено, що усі елементи перебувають у тісному кореляційному взаємозв'язку, що дає можливість на основі відомостей про одні прогнозувати інформацію та зміст про інші та формувати обґрунтовані слідчі версії. Встановлено, що типові сліди (слідова картина) пропаганди війни передбачають поєднання матеріальних, електронних (цифрових) та ідеальних слідів, що дозволяє сформувати трирівневу систему типових слідів. Обґрунтовано, що переважне місце у слідовій картині пропаганди війни посідають електронні (цифрові) сліди, що дає змогу виокремити їх у самостійну категорію слідів, які містяться на носіях інформації, в акаунтах соціальних мереж, месенджерах, на серверах та у хмарних сховищах. Визначено типові ідеальні сліди, які переважно містяться в показаннях свідків, які отримали матеріали через соціальні мережі або месенджери; показаннях осіб, що випадково стали свідками виготовлення або розповсюдження матеріалів; показаннях очевидців публічних виступів. Встановлено, що типові сліди пропаганди війни класифікуються за двома критеріями: за стадією злочинної діяльності – сліди підготовки, безпосереднього вчинення та приховування; за способом вчинення – сліди публічних закликів, виготовлення матеріалів та їх розповсюдження. Доведено, що спосіб вчинення пропаганди війни слід розглядати як комплекс дій, що охоплює підготовку, безпосереднє вчинення та приховування, який прямо пов'язаний з особою правопорушника (злочинця) й обстановкою та знаходить своє пряме відображення у типових слідах (слідовій картині). Встановлено три самостійні форми вчинення: публічні заклики до агресивної війни або розв'язування воєнного конфлікту; виготовлення матеріалів із відповідними закликами; їх розповсюдження. Встановлено прямий зв'язок між обраним способом вчинення та знаряддями і засобами, які класифіковано на три групи залежно від стадії реалізації протиправного наміру. Обґрунтовано, що обстановка вчинення пропаганди війни охоплює систему взаємопов'язаних елементів, що визначають обставини вчинення кримінального правопорушення, та перебуває у взаємозв'язку з іншими елементами криміналістичної характеристики. Визначено три типові місця вчинення: місця здійснення публічних закликів; місця виготовлення матеріалів (переважно житлові та офісні приміщення); місця розповсюдження (соціальні мережі, месенджери, телебачення та радіо). Запропоновано залежно від характеру участі у вчиненні кримінального правопорушення виокремлювати типові ролі особи правопорушника: 1) закликач; 2) виготовлювач; 3) розповсюджувач. Здійснено розмежування відповідних осіб правопорушника (злочинців) залежно від виконуваних функцій та комплексу способів дій, що вчиняються ними. Встановлено, що мотивація правопорушників поєднує ідеологічні переконання з матеріальною зацікавленістю або виконанням вказівок іноземних структур.

2. The dissertation research is devoted to the development of criminalistic characteristics, the formation of the criminalistic methodics of investigation of war propaganda and the provision of scientific and practical recommendations for the pre-trial investigation bodies. The analysis of scientific works confirmed that the methodics of investigation of war propaganda has in fact not been developed to date, and the relevant issues were considered mainly within criminal law and criminology, as well as certain issues of conducting forensic examinations. A criminalistic understanding of war propaganda and of the mechanism of committing this type of criminal offense is proposed; the concept and content of the main elements of the criminalistic characteristics

under consideration are defined and studied, as well as the peculiarities of the range of circumstances to be clarified, of typical investigative situations and the construction of programs of the investigator's actions, of the organization of the investigator's interaction with other bodies and units involved in pre-trial investigation; recommendations on the tactics of conducting separate investigative (search) actions during the investigation are also formulated. Based on the results of the generalization of materials of investigative and judicial practice and a survey of law enforcement practitioners, the criminalistic characteristics of war propaganda were developed and substantiated, their structural elements were determined and their comprehensive analysis was carried out. It is substantiated that the structure of the methodics of investigation of war propaganda consists of the criminalistic characteristics of the relevant criminal offense; the circumstances to be clarified; the peculiarities of detection of signs of war propaganda and of the beginning of the pre-trial investigation; typical investigative situations and programs of the investigator's actions for their solution; the organization and planning of the pre-trial investigation; the interaction of the investigator with other subjects of criminal proceedings; the organization and tactics of conducting separate investigative (search) actions and the use of special knowledge; as well as the means of criminalistic prevention. The concept and constituent elements of the criminalistic characteristics of war propaganda are analyzed, which include: 1) typical traces («trace picture»); 2) methods of committing war propaganda; 3) the crime situation of war propaganda (place, time, conditions); 4) the identity of the offender. It is established that all elements are in a close correlation, which makes it possible, on the basis of information about some of them, to predict the information and content concerning the others and to put forward well-grounded investigative versions. It is established that the typical traces («trace picture») of war propaganda involve a combination of material, electronic (digital) and ideal traces, which makes it possible to form a three-level system of typical traces. It is substantiated that the predominant place in the trace picture of war propaganda is occupied by digital (electronic) traces, which makes it possible to single them out as an independent category of traces contained on data storage media, in social network accounts, in messengers, on servers and in cloud storage. Typical ideal traces are determined, which are mainly contained in the testimony of witnesses who received the materials through social networks or messengers; the testimony of persons who accidentally became witnesses of the production or dissemination of the materials; the testimony of eyewitnesses of public speeches. It is established that the typical traces of war propaganda are classified according to two criteria: by the stage of criminal activity – traces of preparation, of direct commission and of concealment; by the method of commission – traces of public calls, of the production of materials and of their dissemination. It is proved that the method of committing war propaganda should be considered as a complex of actions covering preparation, direct commission and concealment, which is directly related to the identity of the offender and to the crime situation and is directly reflected in the typical traces («trace picture»). Three independent forms of commission are established: public calls for an aggressive war or for unleashing a military conflict; the production of materials with the relevant calls; their dissemination. A direct connection is established between the chosen method of commission and the instruments and means, which are classified into three groups depending on the stage of realization of the unlawful intent. It is substantiated that the crime situation of war propaganda covers a system of interrelated elements that determine the circumstances of the commission of a criminal offense and is in correlation with other elements of the criminalistic characteristics.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Борухов Д. О. Стан наукової розробленості проблем методики розслідування пропаганди війни. Юридичний науковий електронний журнал//Б. 2025. № 2. С. 350-354.
- 2. Борухов Д. О. Виявлення ознак пропаганди війни: криміналістичний аналіз. Право і суспільство//Б. 2025. Т. 1, № 5. С. 322-329.
- 3.Борухов Д. О. Криміналістична характеристика пропаганди війни: зміст, структура і значення. Юридичний вісник//Б. 2025. № 5. С. 267-276.
- 4. Борухов Д. О. Сутність ситуаційної обумовленості та її вплив на типізацію слідчих ситуацій під час розслідування пропаганди війни. Право та державне управління//Б. 2025. № 4. С. 360-367.
- 5. Борухов Д. О. Особливості призначення та проведення судових експертиз під час розслідування пропаганди війни. Київський часопис права//Б. 2025. № 3. С. 317-323.
- 6. Борухов Д. О. Тактика допиту підозрюваного під час розслідування пропаганди війни. Економіка. Фінанси. Право//Б. 2026. № 6. С. 12-17.
- 7. Борухов Д. О. Тактика обшуку під час розслідування пропаганди війни. Південноукраїнський правничий часопис//Б. 2026. № 2. С. 8-14.
- 8. Борухов Д. О. Пропаганда війни як об'єкт криміналістичного дослідження. Актуальні шляхи вдосконалення українського законодавства: зб. тез наук. доп. і повідомл. XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. вчених, практикуючих юристів, аспірантів та студентів (м. Харків, 18 листоп. 2023 р.). Харків, 2023. С. 418-422.
- 9. Борухов Д. О. Актуальні проблеми дослідження у криміналістиці проблем розслідування пропаганди війни. Третій рівень освіти в Україні: актуальні питання підготовки дисертацій з криміналістики в сучасних реаліях війни: матеріали наук.-практ. круглого столу (м. Харків, 14 груд. 2023 р.). Харків, 2023. С. 76–81.
- 10. Борухов Д. О. Свобода слова в розслідуванні пропаганди війни. Наука у мінливому світі: актуальні дослідження молодих науковців: матеріали XI Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. іноземними мовами. Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. С. 27–29.
- 11. Борухов Д. О. Використання штучного інтелекту під час розслідування пропаганди війни. Криміналістика і судова медицина в умовах сучасних викликів та глобальних загроз: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 125-річчю від дня народження проф. М. М. Бокаріуса та 85-річчю кафедри криміналістики Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого (м. Харків, 12 листоп. 2024 р.). Харків, 2024. С. 144–149.
- 12. Борухов Д. О. Використання цифрової інформації під час розслідування пропаганди війни. Криміналістика та судова експертиза в дослідженнях молодих науковців: матеріали наук.-практ. круглого столу. Харків : Право, 2025. С. 31–35.
- 13. Борухов Д. О. Перспективи використання поліграфа під час розслідування пропаганди війни. Сучасний досвід використання поліграфа у сфері національної безпеки і оборони України в умовах воєнних загроз: зб. матеріалів панельної дискусії IX Харківського міжнародного юридичного форуму (м. Харків, 26 верес. 2025 р.). Харків : Право, 2025. С. 148–152.
- 14. Борухов Д. О. Організаційно-тактичні засади використання спеціальних знань під час розслідування пропаганди війни. Юридична осінь 2025 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених та студентів (м. Харків, 14 листоп. 2025 р.). Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2025. С. 384–387.
- 15. Борухов Д. О. Теоретичні основи формування методики розслідування пропаганди війни. Методологічні засади криміналістики: традиції та новації: зб. матеріалів Криміналістичних читань, присвячених пам'яті акад. В. О. Коновалової (м. Харків, 28 берез. 2025 р.). Харків : Право, 2025. С. 54–58.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0111U000956, 0126U001063

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевчук Віктор Михайлович

2. Viktor M. Shevchuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8058-3071

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чорноус Юлія Миколаївна

2. Yuliia M. Chornous

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9710-4858

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08751177

Місцезнаходження: пл. Солом'янська, Київ, 03035, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Спіцина Ганна Олександрівна

2. Hanna O. Spitsyna

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6677-6915

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса" Міністерства юстиції України

Код за ЄДРПОУ: 02883133

Місцезнаходження: вул. Золочівська, Харків, Харківський р-н., 61177, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство юстиції України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Курман Олександр Васильович

2. Oleksandr V. Kurman

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5432-7215

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колеснікова Інна Анатоліївна

2. Inna A. Kolesnikova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6138-8569

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Григорія Сковороди, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Вапнярчук В'ячеслав Віталійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Вапнярчук В'ячеслав Віталійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Лейба Людмила Василівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

